

NIEUWSBRIEF

Augustus 2016 25de jaargang nummer 2

- 1 Eten in oorlogstijd
- 2 Activiteiten
Nieuwe collega: Marlies Dingenouts
- 3 In memoriam Mirjam Ohringer
Aanwinst van het museum
- 4 Stagiaire exposities
Goelag-tentoonstelling
Meerjarensubsidie

Vijf topkoks koken gerechten van toen.
V.l.n.r. Pierre Wind, Angélique Schmeinck,
Julius Jaspers, Edwin Florès, Bobby Rust.

IN OORLOGSTIJD

TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

Vijf nationaal bekende topkoks namen de uitdaging aan: creëer een gerecht met ingrediënten die tijdens de bezettingsjaren beschikbaar waren.

De hoofdrollen zijn weggelegd voor **Pierre Wind, Bobby Rust, Angélique Schmeinck, Edwin Florès en Julius Jaspers**. Wat hebben deze koks bedacht, en wat aten we tijdens die vijf jaar bezetting? Was dat erg karig en ongezond? Of viel dat eigenlijk wel mee? De nieuwe tentoonstelling *Eten in oorlogstijd* geeft een verrassende en onverwachte kijk op deze periode, en is te zien vanaf 15 oktober 2016.

Aandacht voor goed en gezond eten is een trend: minder vlees, zuivel en vet, en veel meer plantaardige voeding. We willen groenten van het seizoen, liefst biologisch of zelf verbouwd en wildgeplukt. Wat echter vrijwel niemand weet, is dat deze manier van eten tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland noodgedwongen in de praktijk werd gebracht. In 1940 viel de import weg en moest Nederland zelfvoorzienend worden. Hierdoor veranderde ons voedingspatroon ingrijpend:

minder vet en vlees en meer groenten, granen, aardappelen en peulvruchten. Het dagelijkse menu werd, tot aan de Hongerwinter in de westelijke steden, gezonder dan het was vóór 1940...

EEN GERECHT VOOR ELK BEZETTINGSJAAR

De chef-koks kookten samen met de conservator van het Verzetsmuseum gerechten met in bezettingstijd beschikbare producten. Dit werd vastgelegd in filmopnames die de rode draad zijn in de tentoonstelling. Televisiekok Pierre Wind laat zien dat de recepten in de jaren voor de oorlog zeer vlees- en vetrijk waren. Sterrenchef Bobby Rust kookt, zoals in 1940-1941, met bonen als vleesvervanger. 'Wildplukker' en kok Edwin Florès maakt een gerecht uit 1942-1943 met ingrediënten uit het Vondelpark. Angélique Schmeinck, chef-kok van 24Kitchen, kookt zoals tijdens de Hongerwinter:

met bloembollen. Julius Jaspers, bekend van het programma Topchef, stelt een gerecht samen uit een 'mystery box' met ingrediënten uit de pakketten van de voedseldroppings rond de bevrijding.

Verder komen in de tentoonstelling uiteenlopende aspecten rond eten en voedsel tijdens de Tweede Wereldoorlog aan bod, aan de hand van persoonlijke verhalen. Bijvoorbeeld over thee, waarvan een pond in 1943 op de zwarte markt 180 gulden (een maandloon) kostte, eten op de bon, surrogaten, de smaak van kat, het opraken van de haring en de schaarste van jenever.

Bij de tentoonstelling verschijnt een catalogus met recepten en verhalen. De tentoonstelling en publicatie zijn rijk aan historische informatie en bovendien een inspiratiebron voor de kookliefhebber van nu!

NIEUWE COLLEGA MARLIES DINGENOUTS

Marlies Dingenouts is ons nieuwe hoofd PR & randprogrammering. Ze woont in Haarlem, is 49 jaar en werkte onder meer in het Haagse Museum voor Communicatie als hoofd PR & marketing.

Tijdens de tweejarige campagne 'Den Haag Viert 200 jaar Koninkrijk' had zij de leiding over de PR en productie van het Nationale Grondwet Festival en de viering van 200 jaar Prinsjesdag. In haar woonplaats is ze producent van de Creatieve Universiteit, een initiatief waar professionele sprekers en jonge (creatief) ondernemers elkaar ontmoeten en kennis uitwisselen door middel van maandelijke pop-up colleges.

Marlies is op 1 augustus begonnen en heeft het meteen druk: "Lekker, daar hou ik van, handen uit de mouwen! Om de campagne 'Eten in oorlogstijd' op te starten en er evenementen bij te bedenken, voor onze presentatie op de Uitmarkt en deelname aan de Museumnacht, voor de Anton de Kom-lezing... Ik vind het geweldig om te zien hoe goed het gaat met het Verzetsmuseum en voel me vereerd dat ik hieraan ook een bijdrage mag gaan leveren."

ACTIVITEITEN

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS IN VERZETSMUSEUM AMSTERDAM!

Zondag 9 oktober 2016, 11.00 – 12.30 of 14.00 – 15.30 uur

MUSEUM JEUGD UNIVERSITEIT: HOE MAAK JE EEN KINDERMUSEUM?

Gerard Mensink, hoofd educatie van het Verzetsmuseum Amsterdam, geeft college over hoe Verzetsmuseum Junior gemaakt is. *Aanmelden via www.museumjeugduniversiteit.nl.*

Donderdag 13 oktober, 15.00 – 17.00 uur

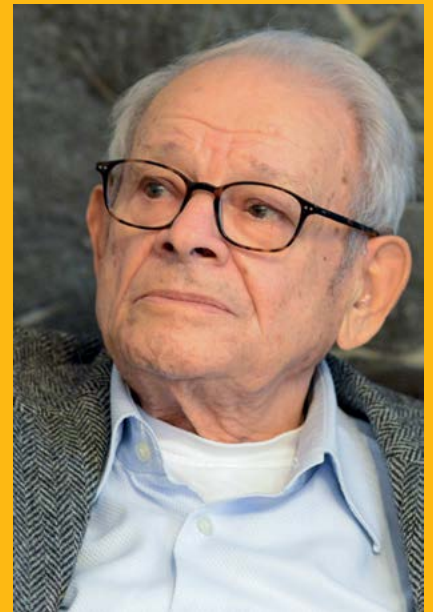
SOBIBOR LEZING – DE NALATENSCHAP VAN JULES SCHELVIS

Dit jaar staat de bijeenkomst in het teken van het overlijden van Jules Schelvis, overlevende van concentratiekamp Sobibor en oprichter van Stichting Sobibor. Verschillende prominenten, onder wie Cees Labeur en Hans Blom, zullen spreken over de nalatenschap van Schelvis.

Woensdag 19 oktober, 13.00 – 15.00 uur

JAN UIT VERZETSMUSEUM JUNIOR KOMT VERTELLEN!

Jan uit Verzetsmuseum Junior maakte als kind de oorlog mee. Jan zijn ouders zaten in het verzet en dat had ook grote gevolgen voor hem. Kom Jan tijdens de herfstvakantie ontmoeten en vraag hem alles over wat hij heeft meegemaakt!

Jules Schelvis

ETEN IN OORLOGSTIJD

Check onze website www.verzetsmuseum.org voor de activiteiten rondom de nieuwe tentoonstelling *Eten in oorlogstijd!*

De eigentijdse tulpenbollensoep van Angélique Schmeinck.
Foto: Saskia Lelieveld

Mirjam Ohringer in 2005

IN MEMORIAM

MIRJAM OHRINGER

Op 29 mei 2016 overleed op 91-jarige leeftijd Mirjam Ohringer.

Mirjam was de enige persoon die vanaf de oprichting van het Verzetsmuseum begin jaren 1980 tot in 2016 ononderbroken actief was voor het museum. De laatste jaren was ze rondleider voor vooral Duitstalige groepen. Ruim een maand voor haar overlijden sprak ze – wat verzwakt maar helder – in het museum nog een groep toe uit het Duitse Wuppertal. Mirjam hielp als dochter van een Oostenrijks-Joodse vluchteling tijdens de oorlog onderduikers en ze verspreidde De Waarheid, tot

ze zelf moest onderduiken. Na de oorlog was ze jarenlang de drijvende kracht achter de Vriendenkring Mauthausen, en zette ze zich in voor tal van andere organisaties die de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend houden. Als ze maar even kon, woonde Mirjam de bijeenkomsten bij die het Verzetsmuseum organiseerde. Haar trouwe aanwezigheid en positieve steun als directbetrokkene bij vervolging en verzet en als medeoprichter, was zeer waardevol voor het museum. Mirjam leek onverwoestbaar. Ze heeft veel voor het museum betekend en zal erg worden gemist.

AANWINST IN HET MUSEUM

Bouke Koning was meer dood dan levend, toen hij in 1945 deze bodywarmer door het Rode Leger aangereikt kreeg. Als gevangene van één van de Duitse concentratiekampen was hij gedwongen geweest om aan een 'dodenmars' deel te nemen.

De gevangenen moesten hun kamp verlaten omdat de Duitsers de sporen wilden uitwissen. Wie het looptempo van zo'n mars niet kon volhouden, werd omgebracht en langs de weg achtergelaten. Koning overleefde de beproeving en zou door het Rode Kruis per vliegtuig naar Brussel worden overgebracht.

Bouke Koning (1915), afkomstig uit een 'rood nest' en dienstweigeraar, was tegen de bezetter in verzet gekomen. Op 10 maart 1944 werd hij samen met de bekende verzetsman Joop Westerweel bij de Duits-Belgische grens gearresteerd, waarna hij in verschillende kampen terecht kwam.

Koning was werknemer van de Werkplaats Kindergemeenschap, van vredesactivist en onderwijsvernieuwer Kees Boeke. Hij werkte er in de tuin met Palestina Pioniers. Dit waren Joodse jongeren die zich voorbereidden om zich in Palestina te vestigen. Voor al deze jongeren werd in samenwerking met de verzetsgroep Westerweel een veilig onderdak gevonden, in Nederland en over de grens; zelfs in Palestina. Westerweel werd gefusilleerd; Koning overleefde, maar moest na zijn ontberingen tien jaar revalideren. Hij gebruikte deze tijd om een opleiding tot onderwijzer te volgen. Na zijn herstel stond hij voor de klas.

VERWACHT: TENTOONSTELLING DE GOELAG. TERREUR EN WILLEKEUR IN DE SOVJET-UNIE

Decennia lang zaten miljoenen onschuldige mensen gevangen in afgelegen strafkampen in onherbergzame gebieden van de Sovjet-Unie. Het systeem werd bekend onder de Russische acroniem *GOELAG: Glavnoje oepравlenieje ispravitelno-troedovych lagerej*. Letterlijk: Hoofddirectoraat voor opvoedings- en werkkampen. Bijna niemand weet dat er ook duizenden Nederlanders het slachtoffer van zijn geworden. In Rusland dreigt de herinnering aan de Goelag verloren te gaan. Het enige voormalige kamp dat dienst deed als museum, werd onder druk van het Kremlin gesloten. De tentoonstelling, georganiseerd door het Nationaal Monument Kamp Vught in samenwerking met Alexander Münningshoff, Jelle Brandt Corstius en NIOD-medewerkster Nanci Adler, haalt de geschiedenis van de Goelag en de Nederlandse Goelag-gevangenen uit de vergetelheid. *De tentoonstelling is in het Verzetsmuseum te zien vanaf de zomer van 2017.*

Let op!
In verband met het leggen van een nieuwe vloer in de entreehal zal het museum begin november enkele dagen gesloten zijn.
Voor meer informatie:
www.verzetsmuseum.org

EXTRA MEERJAREN- SUBSIDIE TOEGEKEND AAN VERZETSMUSEUM AMSTERDAM

Voor de periode 2017-2020 krijgt het Verzetsmuseum een hoger subsidiebedrag dan voorheen van de gemeente Amsterdam. De beoordelingscommissie roemt de hoge artistieke en inhoudelijke kwaliteit van het museum, het hoge percentage eigen inkomsten en het hoge publieksbereik. De commissie constateert dat het museum te kampen heeft met personele krapte en acht het wenselijk dat daarin verbetering komt. Directeur Liesbeth van der Horst: *"Het is erkenning voor wat we met veel kunst- en vliegwerk hebben opgebouwd. Bovendien kunnen we hierdoor het wegvallen van gesubsidieerde banen ondervangen."*

STAGIAIRE EXPOSITIES ANNABEL DE RUIJTER

Annabel de Ruijter loopt sinds mei 2016 stage in het Verzetsmuseum. Zij ondersteunt conservator Karlien Metz bij de voorbereidingen voor de tentoonstelling *Eten in Oorlogstijd*. Annabel studeert Publieksgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en zet zich daarnaast in voor verdraagzaamheid en tolerantie in de stad.

"De keuze voor de studie Publieksgeschiedenis heb ik gemaakt omdat het binnen deze studie draait om de maatschappelijke mogelijkheden van de geschiedenis. Hoe verbeeld je geschiedenis bijvoorbeeld in exposities, documentaires of historische romans?"

"Naast een passie voor historisch onderzoek heb ik ook een passie voor eten. Bijna elk weekend ben ik wel in een nieuw restaurantje in Amsterdam te vinden of sta ik zelf nieuwe recepten uit te proberen in de keuken. De tentoonstelling Eten in Oorlogstijd is mij dan ook op het lijf geschreven. Ik kan nog niet zoveel over de tentoonstelling verklappen, maar ik kan wel zeggen is dat de tentoonstelling mensen zal gaan prikkelen om op een andere manier naar voeding te kijken."

JA IK WORD VRIEND(IN) VAN HET VERZETSMUSEUM

Als Vriend van het Verzetsmuseum krijgt u gratis toegang tot het museum en ontvangt u kortingen en de nieuwsbrief.

Ik steun de Vrienden jaarlijks met:

€ (minimaal € 25,-)

€ (minimaal € 10,- voor een extra vriendenpas, alleen mogelijk als extra bestelling!)

Bedrag voor bedrijfsvrienden:

€ (minimaal € 250,-)

naam

geboortjaar M / V

straat en huisnummer

postcode en woonplaats

e-mail

naam bedrijf

handtekening

Vul de bon in en stuur deze naar Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum, Plantage Kerklaan 61, 1018 CX Amsterdam of lever de bon in bij de balie van het museum. Mailen kan ook (svp alle op deze bon gevraagde gegevens in de e-mail vermelden) naar vriendenstichting@verzetsmuseum.org.